

Шериг академияларын доосканнарны 1962 чылдың июль 5-те Кремльге хүлээп ап турда эш Н. С. ХРУЩЕВТУН чугаазы

Эргим эштер болгаш өнүктүр!

Силерге болгаш силерини мүрүрүккө дээди болгаш
ортумак шериг өрөөндөгү черлерин доосуң унген бүтү-
лөккөрдө академияларын болгаш унчаларын
доосканы-биле холбаштыр Совет Энциклопедия Комму-
нист партиянын Төп Комитетинин болгаш ССРЭ-
нин Министрлер Чогулунини лаасканы-биле байыр
чедирин болгаш бистини социалисттер Төрөз чуртуту-
сун шериг күчүзүн быжыгалаар талазы-биле чаагай
ажыла-чоруудага улуг чедикшиинерлиг болурун кү-
зөөрин менээ чөпшээр көрүр.

Дээди шериг өртөгүн, совет шериг академияларын-
га алган, амы-дуума чурттарын армияларын офи-
церлерин мыла база-ла болуруп турар-амр. Амы-ду-
ма социалист чурттарын национал чепсекти күш-
терин быжыгалаарын херээге чедикшиинерлиг болу-
рунун бүтү-лөккөрдө сагым-сеткиликтер күзөп тур бис,
эргим өнүктүр.

Чепсекти күштерини командирлерин, инженер бол-
гаш политиктерин кадрларын өрөөндөгүн база кижиз-
дерини талазы-биле улуг болгаш үрө-түңдөлдүг амы-
ла дээш, академияларын профессор-башкы составын-
га Коммунист партиянын болгаш чазактың чурттын
халыкындан өөрүп четтиргенин илердерин чөпшээр
көрүр.

Эргим эштер!

Бистер нягылда хөгжүдөлүгүн көтүрү харымсал-
дыг үзүндө чурттап турар-амр бис. Ажылын анги,
башкыштык партияны улуг Ленинни баштагалы-
биле ажылы чондарын амырларын өөрүшкүтү бол-
гаш аас-кежиктиг болууда дээш революциянын туугу
мүдүрүн үндүргөн. Бистин партияны дөңгөзү орук-биле
чоруушса, совет улусту кайгамчык улуг, бүтү деле-
гейге төгүлүп тилгелдерге чедирип келген. Күш-
ажылы кижилери о дугайын чүчүс чылдарда ку-
лөп-болан чораны социализм ам болуун улуг-чаагай
кежиктерин бистин чуртутуун улустарына берип ту-
рар. Хей-хей чурттарын улустары социализмни
орууда турупкан, чаа амырларды бузурдуг тургу-
зуп турар.

Коммунисттерини материал-техниктиг базазын тургу-
зын өндүрүп улуг сорулгаларын партиянын чаа Про-
граммасында төлөвдөттүгүн. Улуг пландарын ботта-
дыр төлөздө хей болгаш кара кызыл ажалдаар хер-
ек дээрин совет кижилер эки билдир. Болуун хем-
чөзүлгү талазы-биле мурунда туруп көрбөз, фа-
брикаларын, заводдарын, чурттага черлеринин ту-
лушкуну бүтү чуртта калбарга, көзөз амыл-агымын
көдүрер болгаш улустун хергелек чүдүлдерин бузу-
рин көүздөдүр, дээш демисал чорууду турар. Ол
бүтүпү кижиге, кижини чаагай чорууда кылдып турар.

Бистин партиянын Программасында: бүтү улус-
тарга Т.А.Б.И. Күш-ажылы, Хостагай, Дең
эрге, Акы-дууламышы чорук болгаш
Аас-кежиги — деп улуг идеялар айтылган.

Коммунисттер партия болгаш совет улус шак индыг
энес сорулгаларын салып, боттадыр турар чүе бо-
лган бистин тайбыга амырларын сорулгаларды дээр-
ин толдургай. Совет чазактың дашкык политиказы оң-
биле тодарайлаштырган. Социалист болгаш капита-
лист чурттарын тайбын көжө-кебээ догуналышкы-
нын дөңгөзү принциптин бистер быжымы-биле кам-
галап турар бис. Эске улустарга улуг агрессия болгаш
социалисттер чурттага чок. Бистер эске күрөңдөргө
херектеринге хооларалай турар бис. Болууда нягыл-
ла тургузуп шилеп алдыр чурт бүртүзүп улустарын
боттарынын херээ-дир.

Делегейини чаа дайынны чаладырычы, тайбын
болгаш улустарын аймык чок чоруун быжыгалаарыч
улуг халыкшиинерини тодаргай программасын
бистин чазактың чурттарга саамалдан. Чепсек-
ленинни күштерини талазы-биле чугаалажышкы-
нар Женева болурун билир болгай силер.
Чепсекленинни күштерини барын талам күрөң-
дөргө күзөйш турар дээрин о чугаалажышкынар-
нын чорудулганы көргүзүп турар-амр. Бо байлаалар
нын үзүндө империалисттерини чепсекленинни эне-
дере бузурын күштелдирип, биске улуг дайын чору-
лары-биле боттарынын чепсекти күштерини белеткеп,
чепсекленинни, оң иштинде аяролук чепсекти
дагалдыр мөөңгө турарын барымдаалайын барып
шылдав бис.

Бистин чуртутуун болгаш бүтү социалисттер лагери-
нин аймык чок чоруунун аргы-жыктарын барымдаа-
лаш, бистин чепсекти күштерини күчүзүн бүтү
хемчек-биле быжыгалап хулааласкыч болуу. Чепсек-
ленинни күштерини дугайында дугурууда амырларда
чедип алдынаа дээш делегейини агмы бо байлааларын
үзүндө бисте оң эске арга чок-тур. Социалист ла-
гер күшүт болган туудун-на, бистин чуртутуун кам-
галарын күчүзү бедик болган туудун-на халлажышкы-
нын аймык, үрөзгөшчелерини термөдөлүгү дайынны
кысып үндүрүлгө болуудар аргазы өзөш болуу.

Бистин херектер сөгүрүп амыр чорукту бистер кымга-
лаа болуудас бис. Бистин хоорайларын болгаш
суурларын уузул чок кылырын орадалып кел-
ген шак индыг кижини хоулал чогур өйүндө сөг-
рип ап шыаар шак индыг иделгелди талыла бисте
бар. Шак индыг иделгелди талыла болза Совет Э-
нциклопедия, бүтү-лөккөрдө социалисттер чурттарын чепсекти
күштерин дир.

Кеземче чок өрте бээр деп бодал турар империали-
сттерини коралдарын ап көөр болза, бистер мыча деп
чугаалап турган болгаш чугаалап-лаа турар бис — бир
эвес олар дайынны кысып үндүр болза чыла шак
ындыгынын харымны алдырар.

Амдында агрессия империалисттер күштер туруп

турда бистер тайбын камгалаар, империалисттерини
кадыг-даа семээшкенин социализмни улуг чаа-
лап алышкынын камгалаар, дайынны кысып үн-
дүрүн камгалаар ужурул бистин чепсекти күштерини
бистин бүтү хемчек-биле быжыгалаар ужура тааржып
турар бис. Бистин армияны, ужура чүдүзүстүн
болгаш флдуустун төгүлүг сорулгазы индыг-дыр.
Ычангаш бүтү совет улус, бүтү чурттарын ажылы
чондарын бистин армияны ханы хүндүкел-биле кө-
рүп турар.

Бистин чепсекти күштерини кол өзө офицер
кадрлар болуп турар. Бистин армияны дайынны
беленин быжыгалаар дугайында сарым салышкынын
чон оларга хүлээлдеген. Бистин армияны каман-
дирлерин, инженерлерин, политикалдыкчыларын — ол
дээрге чонун херээге бердиген, коммунисттерини хер-
ээге бердиген булут совет патриоттар. Олар совет
улустун болгаш Коммунист партиянын улуг иде-
лениге төлөтп, болууда оонаган хүлээлгени олар ал-
дарымы-биле күсөдүп турарлар.

Эргим эштер!

Коммунисттер партия, совет улус чепсекти күштер
дугайында доктаамал сарым салып турар. Союгу
чылдарын дугурууда бистин армияны, ужура чүдү-
зүс, флдуусту, шериглерин бүтү-лөккөрдө хей-хей
күчүзү, эң-не болбазыраггай чепсекти алган. Эрте-
мин болгаш техниканын хөгжүдөлүгү, чепсекленинни-
ни бүтү-лөккөрдө күштерини үзүлчү чок болбазыраггай-
жытканы ук чепсектерини ажылап херээгээрини ар-
галарын өскөртүгө чедирип турар.

Амгы үзүндү дайынны хемчектерини чоруудын, эң на-
рын дайынны техниканы болгаш боо-чепсекти ажы-
лаары улуг билгелерин, билдин, чачкыларын бүтү
тускай эртемин дайынчылардан негеп турар. Шер-
иглерини өрөөндөгү офицерлерини ролю болгаш, на-
чаларын бистини чуртутуун улустарына берип тур-
боор силер деп бодал-дыр мен. Өрөөндөгүн аргамын
сайырапайжылар болгаш ол херекке эң болбазы-
раггай техниктиг чепсектерини ажылап ужурул. Бо
чорук чүгө дээш өрөөндөгү черлеринде өрөөндөгү
эвес, харын база кезектер болгаш салбырларда дай-
ынны өрөөндөгү хамалгы турар.

Совет офицер — ол чүгө начальни, шеригни мер-
гежилдик тускай эртемин кижиз эвес, харын база бо-
дууну чачырткыларын билдиргич кижизилерин. Ки-
жини кижизилери — нарын чер. Командирлерини,
началарын бистини чуртутуун улустарына берип тур-
боор силер деп бодал-дыр мен. Өрөөндөгүн аргамын
сайырапайжылар болгаш ол херекке эң болбазы-
раггай техниктиг чепсектерини ажылап ужурул. Бо
чорук чүгө дээш өрөөндөгү черлеринде өрөөндөгү
эвес, харын база кезектер болгаш салбырларда дай-
ынны өрөөндөгү хамалгы турар.

Совет офицер — ол чүгө начальни, шеригни мер-
гежилдик тускай эртемин кижиз эвес, харын база бо-
дууну чачырткыларын билдиргич кижизилерин. Ки-
жини кижизилери — нарын чер. Командирлерини,
началарын бистини чуртутуун улустарына берип тур-
боор силер деп бодал-дыр мен. Өрөөндөгүн аргамын
сайырапайжылар болгаш ол херекке эң болбазы-
раггай техниктиг чепсектерини ажылап ужурул. Бо
чорук чүгө дээш өрөөндөгү черлеринде өрөөндөгү
эвес, харын база кезектер болгаш салбырларда дай-
ынны өрөөндөгү хамалгы турар.

Бистин партиянын күжү чүгө дээш, болуун бүтү
ажыла-чоруудагы шак индыг иделгелди күштерини
компасты — марксизм-ленинни улуг өрөөндөгү оң
уудурула болууду турарыла. Эштер, марксизм-ле-
нинни теорияны өрөөндөгү шак-эң харамалар.
Дайынны бүртүзүп амыл-чоруудагы болгаш бо-
дуу ап чоруу амыл-чындыг коммунисттер идеяларын
коммунисттер амыл-херектер-биле шуут дүшкөн ту-
рын мога-шылга чокка чедип алдыр.

Эргим эштер!

Академияларын доосканы-биле холбаштыр силерге
база катан байыр чедирин, болуун социалисттер Тө-
рөз чуртутуу бараан болурун улуг болгаш хүндү-
лүг херээге чогадыкчы чедикшиинерини силерге кү-
зөөрин менээ чөпшээр көрүр.

Совет улустун тилгелдерини соруу кийриктиг
болгаш организакчымы — бистин төрөз Коммунист
партияныс дегерезин!

Совет Энциклопедия тайбынны болгаш аймык чок
чорууну чөлөкжиги — бистин Чепсекти Күштерини
дегереп, быжыгып туруу!

Социалисттер чурттарын армияларын дайынчыларын
нын дайынчы дем каттыштыргалы быжыгып тур-
зу!

(Эш Н. С. ХРУЩЕВТУН ЧУГААЗЫН ДИМНИТИГ,
УГУЛУЧУЛДЫГ АДЫШ ЧАСКАШКЫНЫ КАШ
УДАА ҮЗЕ КИРИП ТУРГАН).

НААДЫМЫНЫН

Киртичилерини

сүзүп бергелер

Чедикшиинерге оожургавайн, чаа-чаа тикелгелерже!

Коммунисттер партиянын ХХП съез-
динин шийтпирлеринге соруу
кирген Тыванын кыда амыл-агымын
нын амыл-агымын чонга аш-чөм
продуктуларын болгаш уагестурге
чиг-этип элекшиини тургузар чу-
гула сорулганы дүргөн шийтпирлар-
ынга боттарынын төлөптүгү салымш-
кынын харам чокка кирип деп бу-
рун шийтпирлайт. Оң толдургай хер-
ек болза бирги чартык чылдын
түңдөлдүгү болуу. СЭКП ТБ-нын ишт
Пленумун шийтпирлерини-биле чеп-
сектенген колхозчулар, совхозтар
ажылычылар, механизаторлар та-
рылга шадерини тургузуу эде кө-
рүп, оң экижиин, чыгыс чылдыг
болгаш хей чылдыг сөгүлгенин,
суланын база адыртынан арыг
черлерин тарылга шадерин кызы-
рып турган, тараа культуларын,
күкүрүзүн, чигир свеклазын,
чочак-тарактын, мал чөм-
быларын тарылгазын калбарган.
Часкы тарылга организактыг болгаш
алдын белик арготениктиг дөңгөз
эргек. Бедик дүжү алдыртып, мал
чөмбиги бүдүрүгө быжыг үн-
дөш салдырган.

1962 чылдын бирги чартык чыл
төңгөн. Бирги чартык чылдын тү-
нелдерин чугаалажып дөңгөзүлгө-
лөккөрдө республиканын көзө амы-
л-агымын мурунчалары — са-
нык, хойжулар, быза, хава, күш
ажылычылар, механизаторлар бөгүн
республика Наадымын чыгып ту-
рар. Олар боттарынын Наадымга
күш-ажылы чедикшиинерини-биле
жуурашкан. Ол чедикшиинер ре-
спубликанын бүтү ажылы чондарын
өртүп турар.

Болжоттарын болгаш совхозтарын
ажылы-ишчилери көзө амы-
л-агымын продуктуларын бузуур болгаш
күрүңгө салар талазы-биле соци-
лист хулааласкыч хууза бети-
де күсөдүр дээш боттарынын бүтү
күжү болгаш аргаларын ажылап,
кызылчалык амыл-агымын, бирги чар-
тык чылда бедик көргүзүлгөни че-
дип алган.

Республиканын амыл-агымын

Чарыштын түңнелдерин нөрээли

Чылдын бирги чартыкына республиканын дөңгөзүлгө амы-
л-агымын продуктуларын бузуур болгаш күрүңгө салар
талазы-биле нөрүзүлгө:

Барын таламы эргел (хуу-биле)	Чөм таламы эргел (хуу-биле)
ЧАСНЫ ТАРЫЛГА:	
Чазын чажып тарыры	
бүтү культулар	
Оң иштинде:	
103,0	102,3
115,0	105,7
110,8	114,3
117,7	112,6
160,3	163,6
83,4	88,6
мал ажылынын продуктулары:	
115,8	115,2
115,6	101,5
112,8	117,4

ЧУРУКТА: Наадымга Чөм-Хемчик райондан келген мурунчалар (со-
лагал талалар) — бирги одуруда — «Сүт-Хол» совхозун хойжуу Ондар
Доржу, «Болшешев» колхозту саанчы Монгуш Намай, «СЭКП-нин
ХХП съездин» колхозта саанчы Сат Чырмаан, «Чыра-Бажы» совхозта
саанчы Хомуш Кувскаал, ол-ла совхозта саанчы Ошук-Саар совхозта
хойжу Сат Сержиш; ийги одуруда — «Сүт-Хол» совхозта тракторист
Ондар Аралдо, «Чыра-Бажы» совхозта хойжулар бригаданын брига-
дир Монгуш Чола, «Болшешев» колхозта партия организакчынын се-
кретары Кулар Казымал, «Чыра-Бажы» совхозта тракторист Монгуш
Садый-оол болгаш ол-ла совхозта хойжу Ондар Садый.

Фото В. Лутковтуу.

ССРЭ-нің болгаш КУДР-нің улустарының бузулбас найыралы

МОСКВА. (СЭТА). Эштер Н. С.
Хрушев биле Л. И. Брежнев олар
Берей Улус Демократтыг Республика-
нын улуттукчуларын эштер Ким
Ир Сеге болгаш Пой Ен Геге теле-
грамма чуртукташ, ССРЭ биле

КУДР-нин аразында найырал, калы
ажылажыла болгаш бот-ботуна
дузалыкка дугайында керээниң
бир чыл-биле холбаштыр керей улус-
ка акы-дууламыш ийги байырын че-
дирген.

Совет-керей керээ болза делегей-
ниң социалист системанын ку-
рулуларын аразында тургустууга
болгаш булут ден эргенин, суве-
ренитеттиң, бот-ботун хүндөлдө-
дүрүп, бот-ботуна акы-дууламыш
дузалыкка принциптеринге
үндөшүлгө найыралдыг хары-
лааларын улам ийги хөгжүлгө-
лөккөрдө бузууралдыг чыккө болуу деп,
телеграммалар оналган дөңгөзүлгө
турар. Ук керээ Иракын Чөм чүккө
болгаш бүтү делегейге тайбынны ба-
за аймык чок чорукту дөңгөзүлгө.

Бижыгалаарыч уланган болгаш
КУДР-нин хамарышпас чорукта се-
мээшкенин ийги дөңгөзүлгө магалдык
болуп, америк империализмни бол-
гаш муруну-көрей реакцияны өш-
чүк-чөгүлгө чименишкенин ийги
шыгымы сагындырып болуп турар.

Совет кижилер акы-дуума керей
улуска ийги байырын чедирип, чаа
аас-кежиктиг амырларын ажал-
дашын эки чорудар, дүжүт ажал-
алышкынын бүтү талазы-биле
үлгүлөргө белеткенин, ажал
алышкы амырларын организактыг
чорудары, мал чөмбиги белеткөз
планын кыска хуузада бүрү күсө-
дүрүп амы үдө соңгааралыкка
чугула сорулга ол. Көзөни амы-
л-агымын бүтү күжүниң ийги
бо сорулгаларын боттадырарына
чачыртка турар ужурул.

Ам ховуларда болгаш фермаларда
коммунисттер туртуушкунун шак-
лыч фронтуну чоруп турар. Рес-
публиканын амыл-ишчилерини пар-
тияны болгаш чазактын Кийги-
рымга харым кылдыр чеди чылдын
дөңгөзүлгө алган социалисттиг
хулааласкыч хууза бети-де күсө-
дүрүп, байлак дүжүттерин өстүр-
үшүтүп мал ажылын дүргөн хөг-
жүдүр дээш бүтү аргаларын болгаш
кулдарларын четче ажылап,
улам шууду ажалдап, боттарынын
айгамчык чаагай амыл-херектери-
биле Төрөз чуртта хей таралын,
эшти, сүттү берип, кыда амы-
л-агымын бүтү адыларын улам ийги
көдүрүгө быжыг үндөшүлгө тург-
зар дээрине чигиниң чок.

Альфонс Горбах Москвадан үнүпкен

МОСКВА. (СЭТА). Австри Респу-
бликанын федералдыг канцлер Ал-
фонс Горбах болгаш ош уеп чоруту
кижилер сес хонукта албанын алы-
чоруун кылган соонда, июль 5-те
Москвадан Венже чыгыпкан.
Внуково аэродромга ССРЭ-нин
Министрлер Чогулунини Ларгазы
Н. С. Хрушев, А. Горбах олар чүгө
чугаалашкан.

Эки белек

«Улуг-Хал» совхозун Ары-
Бажы суула кыргызда пункуту,
апаз хамарышкан ийи салбы-
рын 6151 хон болгаш 515 ш-
дүзүн кыска үдө кыргын доо-
кан. Ол болза күш-ажылы шын
организактаанын, техникти бугу-
рчүдүгү амылаанын херекчелер
турар.

Хуңа амыл нормалын 150 хуу
ажы күсөдүр турган И. Мижит,
Х. Сенденмаа С. Махитыш кышкы

кыргызчалар хей илерез. Бо та-
лазы-биле Контар-оолдун эки
ажылы оналган дөңгөзүлгө
чөптү. Хуңа ол 58 чедир хой-
ву кыргын турган, нинтизи-биле
668 хойдан 1036 килограмм
дүжүт ажал алган.

Совхозтун ол кыргызда пун-
кутуун талазы-биле күрүңгө
10182 килограмм дүжүт ажал-
ган. Балды, Чымба, Ажы, Даваа

база өске-лаа чамдык малчынар-
нын кодан тыва хонун баш бу-
руу 2400 грамм чедир дүжүт
кыргын турган.

Пунктунун чанында организак-
таан чугула чери база эки амы-
лап турган. Кыргынтыган кодан
хойну ол-ла доран улаштыр чүп
турганындал малга аарылдага
дүжүт чугула база чедикшиини
доошуган.

КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙНЫ БҮГҮ ХЕМЧЕГЛЕР-БИЛЕ ХӨГЖҮДЕРИ—

Чадаана эргелелинин баштайгы базымнары

Чадаанын дөвсөөр айм-биле бүхүрүлгө эргелели чакыс хову ажылары килин-туура эгелер турар үдө организааттык тургустунган болгаш бодуну ажыл-чорудугазын эгелээр. Эргелелин зоналында беш район, 9 совхоз болгаш 16 колхозууру турар.

Эргелел бодуну ажыл-чорудугазынын баштайгы хүннеринде эгелээр-ле СЭПК ТК-нын март Пленумунун шийтирилгенин буугаар тарыла тураларын тургустунган эде көргөн, бедик дүжүтүг үнелик культураларын пайдан ажыр тарыыр хемчеглерин алган. Барыны талакы зонанын ажыл-агыйлары чакыс тарыгыны элөөн организааттык болгаш бедик агротехниктиг дөңсөөлгө эртерген. Оон түнелинде тарыа культураарынын тарыгынын планы 104,8 хуу, оон шийинде аш-чөмүн кол культураа — кызыл-тас — 116,5 хуу күтүстүгүн.

Ам бистиң зонада тарыа культураарынын бот-дензин 64,5 хуу, оон шийинде кызыл-тас — 40 хуу чеккен. Ол ышкаш кукурузанын тарыла шөдү ийи катал көүдүндө болгаш бо чылын чоча-кээр, чигир сөккөдү, бобы чергелит бедик үнелик культураарын ий баштай-ла элөөн хойнуу турар. Моон сонгаар бо культураарынын тарыла шөдү улам кал-барып тургаш, нийти тарыла шөдүлүп бир гектардан азыр чөмөгөрдөгө элөөнүнүн санын көүдөдир бистиң кол сорулганын болуп турар. Бо чылын тарыла шөдүлүп бир гектардан 1100—1300 чөмөгөрдөгө элөөнүн адынар. Ону ам-да элөө деп санаар херек. Ийчанга 1963 чылдын тарыла планын көтөрүлгө эргелелинде ажыл-адыр кылган. Ийи тарыла шөдүлүп бир гектардан 1600—1700 чөмөгөрдөгө элөөнүн адыр көтүргөн.

Бистиң зона бо чылдын чакыс хову ажылары чакыс чөдүлгө эртерген. Чижээ, чер адырларын, тарыа чаштырталыгын ийи—үш чүдү ажылды хаву улаа комплекслик күтүсдир агротехниканын калбаа-биле ажылаанын чымыл-биле тарыгынын хуузаанын кызыл-тас, хөрүлүнүн шыгы эки амга-ла алар, бүгү тарыла шөдүлүп 50 хуузу дескелээр аргалык болган.

«УТКА 25 чымы» совхоз хову ажыларынын нийти шыгынын дыка бедиктеги демдөөр херек. Ол даялыкта-көргүзүлгө ажыл-агый бодуну хүлөөлгөин чүткө чер ажы-лынын талазы-биле эде, харын мал ажылын, малайга хаан ажылын дешпегелде арга-биле чорудар талазы-биле өскө ажыл-агыйларга үлгери көргүзүп турар. Даялыкта-көргүзүлгө ажыл-агый кылдыр чаа бадылап турар «Чыраа-Бажы» совхоз база муракчы ажыл-агый болуп турар. Аяа бодарга «Барлык» совхоз ам ийи ажыл чык шийинде үлгөргө көргүзүлгө ажыл-агый болуп херектенде бо чылдын чакыс хову ажыларынын шыгынын куудула-канын шыгынын шүтүмүлгө херек. Ийчаарга «Талы» совхоз бодуну мал-даа, чер-даа ажыларынын нийти культураны бедиктеги турарын ужурудан эргелели чери Бай-Тайга районда үлгөргө көргүзүлгө ажыл-агый чери «Талы» совхозта «Муракчы» колхозче шилчидер ужура таваржып турар.

Эргелелин бир кал сорулганы болза муракчы дүжүлгөн ийгөрдөгү болбай, ийчанга дүжүлгө көргүзүлгө ажыл-агыйларга онза кичээлге салып турар.

Эрткен ийи чартык айларын тургустунга Чадаана эргелелин ажыл-агыйларынын бир улуг кичээлге салган айтырын болза кошкак болгаш хокудул турар ажыл-агыйларга дуза көргүзүлгө, оларын муракчы ажыл-агыйларын бедиктеги чөдү көргүзүлгө болуп турар. Бо талазы-биле «Улуг-Хая», «Шекпэр», «Талы» болгаш «Сут-Хал» совхозтарче бөдүлгө тускай эргелелин чоруткан, олар ук ажыл-агыйларын төгүдүлгө организаат-техниктиг хемчеглерин ажылдап кылгалаан болган оларын ам боттандырып турар. Моон сонгаар чымыл арганы жске ажыл-агыйларга хамаарыштыр база чорудар бис.

Эргелелин ажылдакчылары ажыл-агыйларын тускай эргелелин-дери-биле калы мал ажылынга күш-ажылы шын организааттар талазы-биле чакыс хемчеглерин алган. Колхозтарын болгаш совхозтарын

фермаларын база кодамнарын улаттырар ажыл чоруттуган. Сөөлү ийи ай дүжүлгө 40 ажыл бот-оруга-чарылгалыг хойжу бригадаларын организааттан, ийинг бригадаларга онза 77 болган, ам оларда бүгү хойнуу 46 хуу кирип турар. Чыл төвүзүгө чөдир бүгү хойнуу бригада системанын шилчидер сорулга бистиң мурунуга садднган. Оон-биле чергелештир малдын уку-сазын экидир хемчеглерин эргелел база чорудуп турар. Чижээ, хой ажылын саймырады дугайын эргелелин чөвүлгөингө чугаалышкан, тускай хемчеглерин ажылдап кылдып, оларын ам боттандырып турар.

Зонада малды дүргөн семитир ажылы мурнакчылары өзүп турар. Чижээ, «Барлык» совхозтун хойжулары Лама биле Төгүс-оол олар калдарган ирттеринин бирээнин-не күрүгө дүжар дензинин 73 кг 700 грамм чөдиргенер, ол дээрке чакыс айларын дүргүзүлгө бир хонукта-ла немедде дензинин барык 300 грамм чөдиргелээни ол, а ирт бүгүндөн дүк кыргылаан 6—6,5 кг болгудуан. «Чыраа-Бажы» совхозтун анык шарылар болгаш ийгөргө кадарчылары Шериг-оол биле Могаа олар кышкы-чакыс айларда хонукта немедде дензинин 1-р башка онаштыр 1173—1475 грамм чөдиргелээни, «УТКА 25 чымы» совхозтун ийгө кадарчысы С. Санчай, «Найрал» совхозтун хойжуу Т. Алдай олар база бедик көргүзүлгө чөдир чөдир алганар.

Ийгө болза-да малды дүргөн семитиринин ажыл бистиң зонада шийинде-биле эки-ле бурунугаарлап шыдапайн турар. Бистиң улуг немедде дензин ап, күрүгө дүжар турар ирттеринис болгаш шарыларымыс 2—3 харларын болуп турар, а сорулга болза эр хураганнарын төртүгүнүн сонза 8—9 ай намы чөдөкө 40 кг, шарыкытарын 12—14 ай намында 300—320 кг чөдиргеш, күрүгө дүжары болур. Ийчан мал ажылын шыгын хөдүгүлүп турар деп санаар. Ийгө көргүзүлгө бистиң зонада адызында чөк. Чөккү ийи-үш чыл дүжүлгө мал ажылын шыгын хөдүгөш, нийти малга төрүрү хойларын 65—70 хуу, ийгөри 45—50 хуу чөдирер сорулганы салып турар бис.

СЭПК ТК-нын март Пленумуну буугаарга эргелелинин мурунуга салган эч чүтүлгө сорулгаларын бирээни болза колхозтарга болгаш совхозтарга күш-ажылын төлөвирин чүрүчүлүп, колхозчуларын болгаш совхозтар ажылдакчыларын ажыл төлөвирин бүдүрүп үндүргөн продукциянын санынга болгаш шыгынын дүрүт хамаарыштары болуп ужурулг. Ажыл-агыйларга амы төлөвирин таныжып көргө чакыс ажыл-агыйларга, малайга колхозтарда аажок улуг малайдыг, бүдүргөн продукциянын санынга база шыгынынга хамаарылаан дыка ырак. Харын-даа чамдык мырылп түшпөй турар. Ийчанга күш-ажылдын бүдүрүлгөүлүгүдү, бир ажылдакчыга онашыр продукциянын санын элөөн болуп турар.

Ам эргелелин ажылдакчылары ажыл-агыйларын тускай эргелелин-дери-биле калы «Күш-ажылын хосту» болгаш «Муракчы» колхозтарда күш-ажылын төлөвирин-биле таныжып, ону хыямчалыг өөренип кырып, аны үндөлгө элөөн колхозтарынга бедиктеги ажыл төлөвирин сүмөин тогандып кылыр деп турар. Совхозтарга ажылын түнелин барылаан, аккорд-шан-надыг төлөвир системанын ийгөрдөгү талазы-биле чыкмы турар чөдөстөрүн ууткаар хемчеглерин база чорудуп турар.

Калдарын өөрдир болгаш бедиктер талазы-биле ажыл эгелээр. Урелелеринин-техниктерин, бониттеринин, дүк ылакчыларын курстарын, колхозтар бугалдеринин болгаш режия комиссарларын даргаларын, одуруларын аразын саймырады культураарын ажаар талазы-биле элөөн удуручуларын семинарларын эрттерген. Хойларын Превбург аргалы-биле кыргыр талазы-биле тускай күрүсү эрттерген. Ам мыйыстыг бола мал, хамаанар талазы-биле бониттерлер, апробаторлар курстарын, ажаал алышкынын болгаш чер кырынга силосташкынын деншигелит арга-лар-биле чорудар талазы-биле семинарларын чорударын төлөвлөөн. Кижээ ажыл-агый продуктуларын

күрүгө дүжар талазы-биле партиянык болгаш күрүгөини сагыла-чүрүмү сагыры бо чылын элөөн бедон. Зонанын ажыл-агыйларынын хөй кезин доктааттыган графиктерин күтүсөдир, алган хүлөөлгөдери-ни күтүсөдир хандырып турар. Оон түнелинде бүдүрүлгө эргелелин ажыл-агыйлары бирги чартык чылда күрүгө сүт садар планын хуузаанында 115,6 хуу, алыттын — 115,8 хуу, дүжүтүн — 112,8 хуу күтүсөдир. Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик районнарын партия, совет организа-арынын ажылдакчылары болгаш ажыл-агый удуручулары партия-нын негелдери ханы билеп турарын көргүзүп турар. Бо ийи районну ийи-чангыс ажыл-агыйларын эскелери доктааттыган графиктерин күтүсөдир хандырып, чартык чылда күрүгө эт, сүт, дүк дүжарынын планынын бир дугаарында-ла бүрүн күтүсөдир. Өвүр болгаш Бай-Тайга районнарын ажыл-агыйлары бирги чартык чылда күрүгө сүт дүжар талазы-биле дыка хождул келгенин демдөөр херек. Бо районнарын ажыл-агыйларында саар инектерин немедде чөмөгөрдөгө организааттайн турарын ужуру-биле олар бир инектен хонукта чүткө 1—2 литр сүт саап ап турар. Ол ышкаш ол районнарын ажыл-агыйлары сүтү саржа-биле дүжарга саржанын эки хаймылдырып билбейн турарын оон шынары куудулаш, саржанын хүлөөн азыр аражак болуп турар.

Күрүгө эт дүжарынын эч улуг улуг үшкү квартага онашкып турар. Амы байдал буугаар саан көмөгө, зонанын ажыл-агый бүрүс семитирдегел хойларга, шарыларга, брактан инектерге немедде концентрат чөмөгөрдөгө берип тургаш, ук малларын дүргөн семитирес болза эт дүжар графиктер үрелип болур. Улуг-Хемчин «Күш-ажылын хосту», «Х Улуг хура», «Чодураа» колхозтары, Барыны-Хемчиктин «Шекпэр» совхозу ийгө чакыс ажыл-агыйлар хаан элди бүдүрүлгө планнын чартында-ла күтүсөдир. Ийчанга ол ажыл-агыйларга эт, бүдүрүлгө берге байдалга таваржып турар. Оон ужурунда хаан ажылыны улуг кичээлге салып, хымыктып мурунда дүжүлгө хаанарын эткө дүжарып, шүтүлгө база катал адырдыгы кыргыры чүтүлгө. Ам чеди чылдын дүжүлгө чымы-ныч ийгө чарты эгелээр. Чылдын ийгө чартында мал чөмөгөрдөгө, дүжүт ажаал алышкы-нынга бедикте, оон чорудары, мал кыштагыдышкынынга бедикте, кыштагыдышкыны кыргыры ыш-кан элчегил кампаилалар бар.

Бо кампаилаларын чөдиринин чорударына партия, совет организа-цияларын, ажыл-агыйларын талазындан оперативтиг, организа-ция удурулга, а колхоз ажыл-агыйнын ажыл-агыйларын хөдөмөшкөинин ажыл негеттерин. Ийгө тур-буже мал чөмөгөрдөгө бедикте зона-да денди багы организааттыгын, сетен кезелдиге массалык-биле өлгөн кирип шыдапайн турар бис. Ол ышкаш дүжүт ажаал алышкы-нынга бедикте база багы чорутту-нуп турар.

Колхозтарга болгаш совхозтарда турут ажылды база улуг дүжүлгөини бодуруп турар. Чөөн-Хемчиктин Ленин атыг колхозунда, Бай-Тайга-нын «Талы» совхозунда, Улуг-Хемчин «Улуг-Хая» совхозунда, «Күш-ажылын хосту» колхозунда турут ажылды онза багы боттанып турар.

Зонанын ажыл-агыйлары кездэе ажыл-агыйын удурурун үндөмөшкө-биле чарты дугайында СЭПК ТК-нын март Пленумунун шийтирилгенин «Я-шанда болгаш жерген ула-зынынга бурун-биле бүдүрүлгө, бүдү-рүлгө эргелелин ажыл-чорудугазы-нын баштайгы түнелдерин дөңсө-лүп турар. Бүдүрүлгө эргелелин зона-зында хамаарып турар ажыл-агыйлар моон сонгаар-даа чаа-чаа чөдиринининиң чөдир ап, СЭПК-нин XXII съездинин шийтирилгенин чөдиринин күтүсөдир, бистиң чуртка коммунизм тургузар дээш бүгү удурун демселгелге боттары-нын төлөптү салышкынын кыргыры.

А. ТУРГЕН-ООЛ, Чадаанын дөвсөөр айы-биле колхоз-совхоз бүдүрүлгө эргелелин начальниги, «Социалист Күш-ажылын» Маалыры.

Бо чылдын бирги кварталында Клавдия Петровна Поршнева инек бүрүзүндөн сүт саалдагынын талазы-биле республиканың саанчыларынын социалист чарыжыга дөрткү черни ээлеп, 542 килограмм сүтү саган. Ийгө кварталда оон-даа бурунугаарлап дээш ол улам күжөмөшкөинин ажыл-даан. Бирги чартык чылдын түнелинде К. Поршнева бодунга быжыгалаан инек бүрүзүндөн 1279 килограмм сүтү саган.

Ийчалза-даа «Межегей» совхозта К. Поршневанын түн-дө ийиш көргүзүлгө болур. Оон чартык турар эки А. Вейрам инек бүрүзүндөн 1306 кг сүтү саап, республикада бирги чер-де укуп турар, а К. Поршнева ийгө черге шилчээни ол.

ЧУРУКТА: К. Поршнева.

Ортумак дензи—226 килограмм

Мөндө Мөнгүш Оскурович «УТКА 25 чымы» совхозтун Ак-Туру сабырында 1958 чылдан бээр инек кадарып турар. Ол мурунда чылдардан бээр бодуну хүлөөн ажылында улуг чөдирининиң, кызыл-таскай адылал келген.

Малын Мөндө бо чылдын 118 хунай инекти семитир азырап турар. Ал дензи немедде дээш совхозтун малчыларынын аразында калбарган социалист чарыкка ол улуг үлүүн кыргып келген. Мал семитиргелгелге эч-не таарымчалыг үс-бо чайгы

Элбек сүт дээш

Каз-Хем районну Ленин атыг колхозунун Шивилгө сүт-бараа фер-мазы механизастаттыган фермаларын бирээни болур. Ийи чүс ажыл саар инек бар. Оларын шөвөгөргө кылдыр таарыштыр тууду тургускан сериер адында электросалда аргы-нда саап турар. Ийи инекти чүткө үс сааныч—Мария болгаш Надежда Куксиналар база Екатерина Пезина олар саап турар.

Сүт саалдагы инектерин дүжүлгө чөккө олардагы организааттан. Ийгө кадарчылары Павел биле Мария Куксинер хүлөөн ажыл-агый ак-сеткилдиге ажылдап, олар-дагышкынын чөдирининин чорудуп турар. Олар олардагышкынын адында саар инектерин концентрат чөмөгөрдөгө немедде чөмөгөрдөгө арганы ажылдап келген. Хуна 600—700 грамм чөдир концентраттарын чиртин турарга оларын сүтү элөөн турар.

Ук ферма чөккөтө мал кыгы чоруду электросалда дөңсө-биле база хандырыпкан. Ийи адылалыг бүдүрүлгөүлүгү улам бедик турар.

НААДЫМ-БИЛЕ

Байыр-Наадым хүнү-биле Маалымыс, Сикер амыр! Наадымга уткуп туру— Наадымга моорлар! Чөдө, көгү хөдөлгөдөгө Серини ногаан чайлаардан Каларчылар, саанчылар Кайын тура халам кып тур. Торгу тоңу, дөдүм курулг Дотка кыска шыр-ирулг Маалымыс-маалымыс Баарымыс айткан тур: — Азын сөстү элөөн, Ажыл-ишке шымыттымыс. Эзэи шокар сүгү мал-даа Эткир, сүтүр—эрэм чор, дуу! Маалымыс утук-хуузу Партия хүлөөн ап көр. Ажыл-иштин үрө-түгүн Ада-чуртун хүлөөн ап көр. Байлакшылым дарганын — Маалымыс холун тууду, Бүгү чөвү — эки, өөрү Бүгү берген алган тур бис: — Чалгып догдан чалап сүтүп Саанчымы сенээ алаар! Карах чөтөс сүгү малды Каларчымы сенээ макта! Байыр-Наадым хүнү-биле База катал күзөрүм: Чогадыкчы ажыл-иштин Шоодалары чырымын!

М. ЛАМА.

Чурукта: кукурузачы И. Быковтун одурулар аразын саймырады тугу. Фото С. КИРОВТУУ.

Баштайгы чөдирининис

Республиканын кездэе ажыл-агый-нын муракчыларынын бөдүлгө Наадымын «Чодураа» колхозтун бот-оруга-чарылгалыг № 1 брига-дазынын хойжулары бистер Тес-Хем районну бүгү колхозчу малчы-нары-биле бир дөмөй улуг өөрүл-күлгөдү ужурашкан бис.

Бистиң өөрүлүкүгө дээр-ле үрө-түгүнелдег ажыл-иш болбай. Совет кижилер бодуну, шийтирилгелге ажыктыг, кылып бүдүргөн ажыл-ижи-биле чоргаар болгаш аас-кежи-тиг дээрин малчылар эки билдир бис. Ийчаарга мал ажылын улам-на өстүрүп саймырады дуга-йында партия болгаш чазактын кайы хире сагыш салып, тодаргай боттуг хемчеглерин ап чорудуп турарын колхозчу калдарын бүгү чөвү, хойжу өг-бүлө болгаш кадарчы бүрүзү кө-рүп билеп турар бис.

Бистиң бригаданын хойжулары 1962 чылда колхозчулугтун болгаш районну сүт мал ажылынын муру-нида салдыган сорулгалын херек кырынга күтүсөдир дээш бригадалар аразынын болгаш тус-тус малчы-нарын социалист чарыжыга кыргышкы, бирги чартык чылда эки көргүзүлгө чөдир алганын бөдүл-гү байыралга бедик кылдыр айт-кары өөрүчүлгүдү.

Бригада болуп тургустунганын-тын бирги чымынын чайгы хой кыргы-лаан эч организааттык чорутту-ган болгаш дүжүлгө ийи-лаа, бир баш хойга онаштыр-даа кыргыла-зынч талазы-биле хүлөөлгөс ажыр күтүстүгүн. Ол бүрүзүндөн ортума-биле 2500 грамм дүжү алырынч орунуга ам херек кы-рында кыргып алганымыс — 3200 грамм дүк. Ийчанга бригада дүжү-тин нийти чымылаан 140 центнер чөдир планын тургаш, ам 179,8 центнер дүжү бүдүргөн болгаш дүжү-тен азыр оруда планы дыка ажыр күтүстүгүн. Бо болза бистиң бри-

гадамын баштайгы күш-ажылын чөдиринини, хойжуларын коллек-тивтиг ажыл-ишини үрө-түгүнел-дир.

Хойлардан амыга 360 ажыл «ш-күлөр база кыргыттыган, ам тура-ганнар кыргылаан чорудуп турар бис.

Хөй дүжү дээш колхозтун бот-оруга-чарылгалыг бригадаларынын ара-зында чарыкка бистиң бригада тиг-лекти болган. Бригада кижигүнерин аразында чарыкка хойжулар Б. Сырат, Төре-Балы, Д. Өмчүр бот-тарынга быжыгалаан хой бүдүрүл-гө ортума-биле 3,4—4,2 кг дүжү тус-туста кыргып ап, муракчылар болган.

Бригаданын малчыларынын ба-за бир чөдиринин болза чартык чылда күрүгө 130 центнер элти салып, хүлөөлгөин хуузаа бедикте, июнь 25-те ажыр күтүсөдир болур. Ону семитиргелге тускайлап үскө ирттерин күтүсөдир бедик алган бис. Чакыс өйдө ол малдарын ногаан суза-биле немедде чөмөгөрдөгө тур-гускан. Ийчанга ажаала-чөмөгө-ригени болгаш олардагышкынын шын организааттаанынын түнелгелге С. Бугалдыр, Б. Моуна оларын кадалады турар ирттерин күрүгө-ге саткан бир баш малдын ортума дензин 49—50 кг болган.

Чүс баш төрүтү хойга онаштыр нийти бригада эрткен чазын 96 хура-ганын менди камгалап ап өстүр-ген. Тус-тус хойжулардан Б. Сырат чүс хой бүрүзүндөн 105, Д. Өмчүр 116 хураганын менди дөртүктүрүп ап, чөдирининин болганар.

Бригаданын анык. Ажыл-ижи-нин килин-тууру эгелээр. Баштайгы ба-зымымыс—үрө-түгүнелдег. Ам ийгө чартык чылда коллективтиг ажыл-ижинини моон-даа артык үрө-түг-нелдег, чөдирининин болуру дээш ажылдаар бис.

И. ДАНЗЫРЫН.

Өөрдүм, эмчи

Анык уруг ветфельдшер М. Чирезини бистиң «Искра» колхозтун малчыларынга бо-ла өөрүп болур. Колхозтун малчыларынын аразында ол он бир чыл ажыл ажылдап келген. Малдын азыр-кадык шийин, ду-за чөдирген санында анык малчынар өөрү чөдиргелгелге, экич дээш оон холун тууду, чымыл өөрүшкү-биле улам көп турар.

Бот-оруга-чарылгалыг хойжу бригаданын бир кодан хоню кадарып турар мен. 1961 чылда төртүгүн 20 шаа дөңсөөр азыр болган. Эш Чирез үш хонга-ла кээп амын тургаш, оларын хөй нуруузу эки-тен. Сөөлү үдө ийи хонга-ла кээп амын турар. Бир өвс ийгө шы-гыны элөөн болза чамдыктыгарын байдалы дыка хымыксырай берген дөңсөөр чөвү. Ол келеш, дуза чөдирген санында дуза өөрүп чөдирим, э-мчи дивес аргам чөк. Чүтө диве, кижянын кадарып кадалаган турган малы-дан чыгыс-даа баш хойга бээрге берге болбай. Тускай эргелелинни дузазынга даанып тургаш, чалгыс-даа мал өлүрөс журулгү бис.

М. МАНАА, хойжу.

Чөөн-Хемчик.

Муракчы кукурузачы

Чазын чүвү тараан болдур, ону чазын шүтүлгө өстүрүп алыр болза ам бистиң республиканын калдарынын бүгү ажыл-ишчилери-нин, ийгөини тараа-жыларын сагышын амыратпайн турар. Сөөлү хүннерде болгудуан чазы-тарын сонза тарыттыган бүгү культуралар дүргөн үнүп, улаа көрүп эгелээр. Ийгө-ла болза, оларын-биле чергелештир кездэе ажыл-агый үнүштерингө хоралыг бөк үнүштер—чытгы чашпанаар, чажыл өлтүр, кыр-сигенер, калымылар болган оон-лаа өскө-лөр үнүп турар берген.

Шак чымыл байдалда «Өк» совхозтун кукурузачы Илан Петрович Быков кукуруза тараан 168 га шөдүн чык алыр-биле иликтөп, бөк үнүштерин за-зыларын тура тыртырып, хөдө-чү үндүрүлгө турар.

И. Быков бурунгу чымын кы-ыл-таш тараан, эрткен чазын чарган черге тарыла мурунда шыгыны бызырып иликтөөш, дис-калалаш, чүткө дөңсөөлгө-улаан-карга арга-биле эки шынарлыг кылдыр чаштырган.

Бис Илан Петровичин Чыгыс-Аш аксында шөдүгө чөдө бер-дизис. Ол шөдүгө «Беларус» тракторда култиватор өсөртүп алган ажылдап тур. Оон чуга-лап турары болза—кукурузанын бедик дүжүдүн Москва областын «Завиский» совхозуну механизаторларынын үлгөрин буугаар холдун күш-ажылынын чарыга-лы чөккө алыр дээш, тарымын-дан эгелээр, дүжүт ажаал алы-рынга чөдир бүгү ажылдарын чүткө механизастаттыган арга-биле кылдыр деп шийтирлөп ал-ган мен.

Ам үдө эш Быковтун учас-тогунда кукурузанын үнүжү кон-чүт эки, үзүнү 25—30 см чөдир бедик берген, шөдү кайнара-лаа көмөгө ногаан дөңсөөлгө кылдыр үнүштер үгөн кистүп турар. Ий-ла ам эш Быков одурулар аразын култиватор-биле бөк үнүштерин база катал даялындан тура тыртырыпкан, хөдөчүнү үлү-дүрүлгө турар.

— Бо ажылды ам дөң-дөраан кылбас болза, бир талазында, дүжүтүрүлгө турар.

Чурукта: кукурузачы И. Быковтун одурулар аразын саймырады тугу. Фото С. КИРОВТУУ.

СУГАУГ-ХЕМДЕ ЧЫЛГЫЧЫ

Суглауг-Хем дээрке Тывада мал чайлаагыдыр хөмөр-нин бирээни. Ээрбек бажынын улуг чалызынын алды-да дүжүлгө Улуг-Хемче чергелештир кирген ол узун, чин-ге хөмөр өрү чөккөдөгө аал-ла аал, мал-ла мал азыр-ган. Ол дээрке малчыларын Суглауг-Хемчин ийгө-чылгыч оларларынга мал семитирин-биле чөдө бергени ол.

Ол хөмөр азын өрүлгөдүр бир кодан чыгып, Ол болза Бий-Хем районну «Искра» колхозуну чыгышкыны Б. Биче-оолдун малазын чыгыш

КОММУНИСТИК ТУРГУЗУУШКУННУН ШАЛЫПЧЫ ФРОНТУЗУ

ИСКРАЧЫЛАР СӨЗҮН ЭЭЛЭЭН

СЭКП-нің XXII съездинин төбөдүгү шийтпирлерин амыдыралга бот-тандырып, Би-Хем районун «Искра» көдөз ажил-агый артелиниң ажил-ишчилери боттарының ажил-херин чаарты тургузуп, колхозу бүдүрүлгө-нү жүргүзүп, көдөз ажил-агый продуктуларын бүдүрүп көбүдөдүрүп дөш-дөшкөсө чамалы көсүк чедикширин чедип алганар.

Искрачылар бо чылым күрүгө 3200 тонна тарал, 240 тонна эът, 560 тонна сүт болгаш 12 тонна дүк садар деп бедиктен социалистик хүлээлгени алганар. Ол хүлээлгелеринден чартык чылдың оналдазын олар эътти 106 хуу, сүттү 113 хуу болгаш дүктү 115 хуу кылдыр хуусаа бетинде күт-сеткен.

СЭКП ТК-ның март Пленумунун айтмышкынарына улам сорук кир-ген искрачылар чакы тарылга кампанияны кыска хуусаада, бедик агро-техниктиг дөшкөсө эрттирип, бедик дүжүттү алырынга магадылаады кы-лыр дөш шудуру амыдыраллар. Колхозтун баштаар чери, партия орга-низацияны механизаторларның күш-ажылын шың организаставышан, бри-гадалар, звенолар болгаш тус-тус механизаторлар аразына социалистик чарышты калбартып, оон түнелени хүнүнү база он хонук санында үнү-рүп, мурнакчыларын күш-ажылын демдегеп, шаңнаарынын жемчегерин ап чорукшанын түнеленде чакы тарылганын пазын колхоз 100,9 хуу, оон иштинде кызыл-тас тарылынын пазын 107 хуу күтсеткен. Одуру-ларын аразын сайырадып амыдырал култураларын пазын база амыр күтсеткен. Кукурузаны 200 гага тарып тургаш, 215 гектарга та-раал, картофель тарылганы—101,2 хуу азы 61 гектарга тараш. Оон а-гында, колхозтун механизаторлары келер чылдың дүжүдүгө белетке-кылар чайгы чер аңдырылазын 2280 гектарга кылдып, кур черин пазында амыр 150 гектарын аңдырган.

Социалистик чарышка бедик көргүзүлгөни эш И. Кузьмин бригадир-лээн №1 трактор-хону бригаданың механизаторлары П. Новоселов, В. Кочкин чедип алганар. Олар тарылга пазын 102,3 хуу кылдыр эки шынарды күтсеткенер. Бригаданы тарылга сөөлүндө 100 рубль-беше шаң-наан. Оон багыт эвес көргүзүлгөни трактористер Ф. Сугарков, В. Ивкин, В. Воронский, Г. Кузовлев олар база чедип алганар.

Урсын болгаш кынар-чаар чууа сөөртүп турган чолаачылар И. Буркут, В. Никитин, А. Федорченко болгаш тарал чаштыкчылары Л. Кузовлев, М. Кирдеев, Ю. Кочкин, Монгуш Каадыр-оол база көчүт эки амыдырал-лар.

№2 трактор-хону бригаданың эки көргүзүлгөни трактористер Бай-кара Семис-оол, Дамчыл Кок-оол, Шойлаа Александр болгаш оон-даа өскө-көдөз чедип ал, трактор ажилынын пазын 110—113 хуу күтсеткенер. Ам үдө колхозтун хонурларына тарылгаларын үнүмү көчүт эки болуп тур болгаш механизаторлар кукурузанын, чигир сөкөзүлгөни оду-рутар аразынын сайырадылазын чорудуп туралар.

Бо чылым колхоз мал амыдына база улау өзүлдеги кылган. Эрткен чылым колхозу ажил-ишчилеринин иштинин мадына бөдүн ченинери бол-гаш силосту четчир кылдыр белеткен алганы-биле мал менди кыш ашкан. Оон түнеленде колхоз төрүүр 100 хойга оонаштыр 100 хураганын алы-рын болгаш бир хойдан-на 2 кг дүктү кыргып алырын хандырган. Оонагай эки түнелди бөдүнү мадала турары 480 баш кыс хойларын чүс башка оонаштыр 106 хураган алган болгаш бир хойдан-на 3 кг 360 грамм дүк кыргып алган, көдөз ажил-агый мурнакчыларын Новосибирские болган човулар хураганын киржикчи эш Т. Даш-оол чедип алган.

Колхоз бо чылым сүт саалдазын дөш күтсеткен. Ол чорукту саар инектерин дүн-хүнү-биле олардагышан, концентратты ченир-беле не-мелде чегерилген чорудуп турары-биле чедип алган. Оон түнеленде колхоз чартык чылда күрүгө сүт саар пазын июнь 20-де күтсеткен, оон бээр ийгин чартык чылдың үнүгө сүтү садып турар. Колхозта партия организаставыш болгаш колхоз баштаар чери сүт бөдү-рүлгөни көвүдөдүрүп дөш саанчыларын, инек калдарчыларын ортузунга социалистик чарышты калбартып, организакчы улау амыдырал чорудуп кел-ген. Оон-биле кады кылган ажилынын түнеленде кижилерин мате-риалдык сонургалын улам бедик сорууга-биле планда амыр саган дүтү сүткө немелде төлөвирин тургускаш, оон оналдапкан саанчыларга төлө берип турар. Саанчылар В. Сельдешев, В. Луконина, М. Серце-ма, Е. Кирилова олар бөдүндө бижылган бөдүк инектерин бирээнин-денне 752—833 кг сүтү саап ал, мурнуку одурууга чоруп туралар. Саар инектерин дүн-хүнү-биле калдарчылар Кушкул-оол, М. Десний-оол олар эки олардадып туралар.

Партия организаставыш секретары эш Лебедев колхозтун мурнунда салдыган соруугаларын чедикширин боттандырып дөш коммунисту-н күжүн эки организастап, ажил-агыйның чутуга айтмышыларын партия хурадаларына, бирота тургузуп, коммунисттерин саал-сүмезин ап, боттук жемчегерин чорудуп турар. Чижээ, сүт бүдүрүлгөни дөш көвүдөдүрүп дөш сүт саалдазынын дугайында тус-тус фермалар артектиктеринин илесте-келерин партбиро о черлеринге барып дыкнап, организакчы, тодаргай жем-чегерин дөрдөп ап чорудуп турар чорукту практикалал турар. Ол хура-даларга, бироталга боттарының тодаргай саал сүмезин берип дөш саан-чыларын, инек калдарчыларын, бизаа ажаакчыларын, хойларын калбаа-биле киржиштирип турар. Ынчаарга колхозтун баштаар чери фермалар-ның негелдерин дөрдөп хандырып берип турар апарган. Партия органи-зацияны колхоз баштаар чери-биле малчыларын хуун, механизаторлар-нын хүнүн эрттирип, массалык жемчегерин чорударын чамалы бөдүрүлгө-нү.

Чижээ, чоокта чаа колхозка механизаторлар хуун организастыг, содуу болуп эрткен. Чаа чакы тарылганын түнелени чутулгажып, мурнакчы кижилерин шаңнааганар. Аныктарыны култура болгаш спорт талазы-биле база оон-даа өскө оонирар хүнөдөр болган. Колхозчу ишчилер ол хүн көчүт эки даштанган. Искрачылар эки ажилдап, културалык аш-таным билдилер. Аныктарының район фестивалына «Искраны» аныкта-ры бири чери алган.

«Искра» колхозтун ажил-ишчилери чедип чылдың дөртүк чылы—1962 чылдың оналгаларын күтүлгөдөни моон соңгаар оон-даа артык чаа-чаа чедикширин чедип амыр дөш кызым амыдыраллар.

Г. БАРАНОВА.

Хойжу бригада бүрүзүнүн чайлаанда амы-дырал хөгүдү-даа, ажил-иш-даа хайныш-кынныг. Хойжулар ам бригадалар болуп кат-тышканда, оларнын коллективтиг, идекпей сонургалдыг ажил-иш-биле чергелештир, хойжу өг-бүлө бүрүзүнүн амыдырал-чурттал-гасынын културалыг дөңдөп база бедип тура-рын колхоз бүрүзүндө көрүп болур.

Бо чирүктү Эрзин районда «Чаа орук» колхозтун бот-орудал-чарылаагы №5 бри-гаданын улау хойжуу Л. Балаанын чай-лаанга үк өг-бүлөң дүштеки дыштангылазы-нын үезинде тырттырган. Өг-бүлөдө 8 киж бар. Оларнын дөртүк колхоз бүдүрүлгөсүндө ажил-дап, уруелары школда өөренип турар. Эң биче Саша, келер чаа өөрдилге чылдында шко-лаа киреринге четтикпейн белеткенип турар.

Өг-бүлөң ээлери төрөм колхозунга 12 чыл дүрүзүндө ажилдап келген. Чеди чылдың бирги чылы-биле дөңдөп колхозчу малчы-нарнын күш-ажылы коллективинге каттыш-кан.

Республика Наадымынга хойжу өг-бүлөң күш-ажылы бөлөз болза: бо чазым төрөм 319 хойдан 325 хураганын менди доруктуруп алышкан, чайгы кыргызда-биле хой бүрүзү-ндө 2,8 кг дүктү кыргып ап, чарышка алган хүлээлгенин чедикширин күтсеткен.

ЧУРУКТА: (салам талазындан оң тала-зынче) үшкү классчы уруу Роза, улау хойжу Л. Балаан, оң кадайы К. Чиндиңмаа болгаш бичи огул Саша дүштеки дыштангыла үезин-де. Сөз болгаш фотоу М. Оюннуу.

Бараалгаткан белээ

Өвүр районун «Торгалыг» кол-хозунун Кара-Талда бот-орудал-чарылаагы хойжу бригаданын хемжигүрү Тумат Чалдып хой ажи-лынга ажилда-ла ам 10 чыл амыр турар. Бо үенин дүрүзүндө ол бөдү-нү хүлээлген ажилында ак-сөткөлдүг ажилдап, ол талазы-биле эвезш эвес арга-дуржулгалыг апарган.

Малдын чаш талуу чыл бүрүзө мен-ди ал, аңаа четчир чөм-сүрүрү үр-гүчү бөдүнү күжү-биле белеткен ап келген. Хойжу республиканын бү-гү хойжулары-биле бир дөмө СЭКП ТК-ның март Пленумунун шийтпир-леринге соруу кирип, бо чылды ка-ламында төрүүр чүс хойга оонаштыр 100 чаш хураганын менди алыр, чартык нарын дүктү хой бүрүзүгө оонаштыр 3 кг дүктү кыргып алыр хүлээлгени алган. Амгы үеде хөжөк кырында ол төрүүр 330 хондан 340 хураганын менди камгалап ап, хой бүрүзүгө оонаштыр 3 кг амыр дүктү кыргып алган.

Ол-да колхозтун комсомолчу анык хойжуу Төлөш Танов комсомолдун пүтөкөзү-биле кам-ла айдар бу-рунчаар нинда ажилдап берген. Ол ам баштайгы чедикширин чедип алган: бөдүндө хүлээп алган 318 хондан 318 хураганын менди ап доруктуруп болгаш хой бүрүзүгө

оонаштыр 2,5 кг дүктү кыргып ал-ган. Ол болза комсомолчу хойжу-нун Наадымга бараалгаткан белээ-дир.

Ук районда ол көдөз ажил-агый артелинин комсомолчулары болгаш аныктары ажил-агыйнын бүтү адырларында шийтпиралыг үзүн ки-рип турар. Эң ылаңгы мал ажи-лында төлөпчир жини көргүзүп ту-рар аныктар хой. Оларын аразын-да бот-орудал-чарылаагы хойжу бригадаларда комсомолчулар Зоя Кыргы, Туанш Аыр-оол оларын аттары колхозчуларга хүндүткөлдүг апарган. Оларын кайыш-лаа чед-ки класты дооскаш боттарынын кү-жөң-биле колхоз бүдүрүлгөсүндө ажилдап бергенер. Зоя бо чылды бөдүнү кааладына төрөм 144 хон-дан 147 хураганын менди камга-лап ап, семиз шыраак кылды дор-уктуруп, тыва хой бүрүзүндө ор-тумал-биле 2,5 кг дүктү кыргып ал-ган. Ол ышкан Түлүс төрөм 315 хондан база-ла ыңча хураганын менди ап, бир хойга оонаштыр 2,1 кг дүктү кыргып алган. Республи-канын көдөз ажил-агый ажил-ишчи-лерин байырагында оларнын ба-раалгаткан белээ ол болган.

С. ТУМАТ.

Чайгы суггат—чаагай дүжүт

«Төзү» совхозтун хону брига-да бо чылым чакы тарылганын эр-тен чылдарга деңизерге эрте, орга-низастыг чорутканынын түнеленде тарал эрте үнген болгаш эки дүжү-тү алырынны фактылар кестүп белген.

Бригада 3150 га суггаттыг чер тарттырган. Суггатылганы эрте эгелеш ам 2260 ганы суггатып, оон иштинде 1080 га кызыл-тасты, 350 га арбайны, 450 га кукуруза-ны болгаш чамгыс чылдыг сипени 180 ганы суггатып.

Тараанын дүжүдүн ортумал-биле га бүрүзүндө 10 центнери алыр пазын 15 центнер кылдыр амыр күтүсөдүр арга бар. Кукурузанын нотаан массанын дүжүдүн га бүрүзүндө ортумал-биле 30 цент-нерден эвезш эвести алыр.

Суггатылганы С. Баян, Х. Каа-дыр, Х. Чылбак, К. Амыр-оол, К. Се-рен олар кызымалкай ажилдап, бот-тарына суггатылганын 25 га ша-дери суггатып дооскаш, немей 60—115 га шадери суггатырган. («Ленинчи орук» солундан).

Организаствыг ажылдың үндезини

Чөөн-Хемчик районун Ленин ат-тыг колхозунда партия өгө органи-зацияны коммунисттеринин нити ху-радаларын партия Уставынын не-гелдерин өзүлгөтүр «И-шанга» чорудуп, оларга артелини ажил-чору-дугазында чутула айтмышыларын чутулаагып турар.

Эге организаствыг бироту пар-тия хурадаларына чутулаагыр айт-мышыларын бүтү тала-биле өөренип көрүп, үенин байдалына дүжүп турар сонгарлаткыш айтмышы-ларын шилип ап турар. Хураалга ком-мунисттерин болгаш партия жем-чегүлгө кандидатарынын идекпей-лиг киржигенин хандырап, азы чутулаагыр айтмышынын ажил-иш-чи, дөштиг бөдүнү чедип алыр сорулга-биле келер айда нити ху-раалга чутулаагыр айтмышынын эр-тен хураалга бөдүлгөсүн бирота дүжүрүп ап турар.

Эрткен өтгөт-сонгулгалыг хураал-дан бээр колхозтун коммунисттеринин нити хураалын 11 уза чамалашып, оларга 28 айтмышыларын чутулаа-ган. Партияны ол хураалдагы чутула коммунисттер эвес СЭКП-ниң жемчегүлгө кандидатардан аныкта, көдөз ажил-агыйнын тусай эрте-минтерин, аныктарын олуртутуп, оларын саал-ооналарын ап кел-ген.

Коммунисттеринин нити хураал-да чутулаагыр айтмышыларын барык ортаа кезин үндүргөн шийт-пирлерин күтүсөдөш болуп турар. Ол чорук колхоз бүдүрүлгөсүн партияны ууртутканын улам күтүсө-диринге болгаш ажил-херекти де-мократтыг өзү-биле шийтпиралыг дөңдөп үлгү ралдуу ойнап турар. Эрткен өтгөт-сонгулгалыг хураал-га коммунисттерин берген шүүчүл-дөлдүг саалдарынын ажил-херек кырында күтүсөдөш хамарышты партианын нити хураалында алды айтмышыларын чутулаагып көргөн. Оларын иштинде колхоз ту-дунун, сүт бүдүрүлгөсүн, кол-хозтун экономикаын бижылгаар

демчегерин дугайында айтмышы-лар талазы-биле шийтпирлер хүлээп алдыган. Хүлээп алдыган шийт-пирлерин күтүсөдиринге коммуни-сттерин идекпейлиг киржигенин, оларын организастыг ролон онал-лап демдегеле чорут. Бире жемчегү-нөри эштер А. Аракчаа, М. Дакпай, активчилер С. Олөз-оол, О. Ха-жыкчан, К. Сарыгалар, О. Дамчыл-оол болгаш өскөдө-ла мал ажи-лын продукттуун көвүдөдүрүп тала-зы-биле кызымалкай ажилдап ту-ралар. Колхозта партия болгаш сө-вет активинин чоруткан организа-ция ажилынын ачымында чартык чылда чамгыс чедикширин чедип алдыган.

Бо чылдын баштайгы чартында колхозка сүт саалдазынын хемчө-лөдүр чылдын ол-да үези-биле дең-изерге 2,3 катап өскөн, күрүгө сүт сааларын чартык чылдыгы пазы 138 хуу күтүсөтүнгөн, эът болгаш дүк садарынын пазы база амыр күтүсөтүнгөн.

нар-биле ажаанзырадыптар мен деп чутулааган. Ону арай эрттир салдына берген деп эпчөксүнүп турал-даа, ол сөзүн сөзүн бо чылды база ээлеп турар. Бо чылым 1430 хураганын азы 100 хойга оонаштыр база 120 хураганын алган. Бо дээрге 2—3 ко-дод хой-дур, 100 амыр хой иштээн. Баштайгы кыргызда-биле хой бүрү-зүндө 1,8 кг дүктү алган. Бо дээр-ге дуржулгалыг хойжу Иван Сафо-новтун, оон дузалакчылары Алек-сандер Фоминин, Федор Логинин, оларын өг-бүлелеринин хөрөжөң ээлери Анна Сафонованы, Алексан-да Фоминаны, Рая Логиняны күш-ажылы улау чедикширин-дир.

Июннүн төңүзүндө Иван Сафо-новтун хойжу коллектив бот-орул-га-чарылгалыг хойжу бригада кыл-дыр эге организастагыткан. Сафо-нов ам бригадир болган.

Л. МОҢГУШ.
Чурукта: И. Сафоновтун дузалак-чылары А. Фомин биле Ф. Логиния хойларын олардадып чорутуу.
Фото В. ЛУКОВТУУ.

Партияны төбөдүгү XXII съез-динин болгаш СЭКП ТК-ның март Пленумунун шийтпирлерин амы-дыралга боттандырып дөш чарышка мурнакчыларын хүлээлгени өзүп ту-рар. Механизатор коммунисттер М. Олөз-оол, О. Байыр-оол, М. Ко-нгар, О. Байырты, М. Дугаржал олар бедик бүдүрүчүлүг, кызымалкай күш-ажылын төлөпчир үлгөргө-чи-жөн бүтү колхозчуларга көргүзүп туралар. Чижээ, М. Олөз-оол бо чы-лым тарып үренинерин шунту арыглаан болгаш чазым «ДТ-54» трактор-биле өзөткөдө 80—90 ганы чаштырып, ажил нормазын хүп-бүрүдө 200—250 хуу күтүсөдүп кел-ген. Бо ышкан чилектерин үстүндө азы үнгөн коммунисттерин шунту-зунга хамарыштыр көргүзүп болур. Олар ам күсүк дүжүт алаап алымы-нынын белеткелерин чедикширин дөдөүп туралар.

Көдөз ажил-агый продуктуларын айбекшилин туртуулар дөш чарышка колхозтун анык саанчылары багыт эвес ажилдап келгенер. Саанчылар Т. Мемке, О. Шаннай, О. Часкал элтеринин саалдазын шийт-гөдөп алган, күш-ажылы бедик көргүзүлгө чедип ап, республика-нын көдөз ажил-агый амыдырал-дарынын Наадымынга киржир дөш чарышка бири чери элөген.

Мал ажилынын продуктуларын көвүдөдүрүп талазы-биле коммунисттеринин нити хураалдарына хүлээп ал-дыган шийтпирлер колхозтун Ха-раганын хонуга механизастыгтан №2 хой бригаданың чедикши-ринин боттанып турар. Кап-ла чылдар мурнузда чамгыс өргөн-да турбаан Хараганын хонуга ач чаагайды түтүтүгөн чуртталга бажындары, 1500 хой кирер ийн ка-жаларын туртуулап, амылалда кирген, 300 амыр ыштарын олур-туп тараан, механизастыгтан бу-дүк амылалдап турар.

Амгы үеде Ленин аттыг колхоз-тун ажил-ишчилерин мал чөмө бе-деткериңче бүтү күжүн салып, чөп-сөк-төкөсөдөдөри септелгени бу-дүк дооскаш, ол улау үдөжө ки-рипкен.

Х. БОРБАН-ООЛ,
Ленин аттыг колхозта партия өгө организаставыш секретары.

Көдөз туруттар хоочуннарын бирээзи

Өвүр районда «Коммунизмче орук» колхозтун хоочун турут-туларын бирээзин улау на-зымгы колхозчу Монгуш Базы са-надып турар. Ол Бора-Шай учас-тогуну бо чылгы туруттуларын идекпейлиг киржишкан, хуу нормазын үргүчү 150—170 хуу күтүсөдүп келген.

К. Кудер-оол.

ЧАРТЫК ЧЫЛДА БУДҮРГӨН ИШ

Көдөз турутту темпизин бе-дир, нинда ажаадырыңа бүдүрү-чүлүгн бөдөдүрүп дөш Чөөн-Хем-чик районун «Искра» колхозунуң туруттулары бо чартык чылда элден көсүк чедикширин чедип алган. Алай аяларын дүртүзүндө турутту бригады 1027 кубометр турутту ыжын белеткени болгаш оон 648 кубометрин турутту объек-тилеринде сөөртүп эвеккен. Аа ышкан Шанчуг ховуу-биле арга-жар оруктун узуну 44, дооразы 6 метр көвүрүп, хову бригаданын нинда турутту узуну 19, дооразы 5 м дүртүгү чуртталга бажынын, таңымы чуртталга бир бажынын доолап, амылалда кирген.

Мал фермаларында туруттулар-ны темпизин чедикчилде, Ары-Ба-жы сүт-баран, ферманың 4 орзал чуртталга бажыны, бир кажааны турутту дооступ турар. Туруттулардан Токтан-оол, Чин-тут-Доржу, Дымгыт, Чадамба олар дөш ышкан хуу нормазын үргүчү 140—157 хуу чедир кү-сөдип турар мурнакчылар бар.

Х. Доржу.

Хой ажылынга он алды чылда...

Бистер Иван Петрович-биле хөвө-жип олурдуваста, ол бөдүнүң канчал хойжу болу бергенин кыска-биле чутулааган. Оон чары үжөн, оон ол алдызын хой ажылынга эрттирген.

— Баш удур болал чок тургаш хөвөдөр хойжу болу берген мен. Дайын үезинде көдөзгө чурттал турган кижилер боттарынын малын ээ-лөч-биле калдарып турган чүе. Мисүзү-нүмдө ээчүгө база-ла таважык тур-ган. Бир катал колхозтун хойжуу Василий Рижов-биле шолте таважык берген, аравышта ажил дугайын, ким чүрү кылза экил дээрин чутулаагыр берген. Бис Ол менээ м-ндиг сүме-ни кирип: «Бистинге кээп ажилда. Сөөртүчү болуп тургаш, тускай мер-гежил чедип ап ышдавас сен, а бис-ке ажилдаар болузда, ону чедип ап болуп сен. Баштай дузалакчы калдар-ча, а оон соонда хойжу болгай сен».

Кажан бажымынга келгеш, ол акай-биле чутулаагыр дугайын чуту-лаагырмыга, азым аңаа чүтүлдүгү-ген.

— Хой ажылынга бар, аңаа улау дузалагы ажилда колхозка кылды, бөдүндө-да хойну ажилдап ап бо-лур сен.

— Аванын саалында бүрүн кат-тыжып, он дөрт карымында хойжу апарган мен. Баштайгы улаада мени хойжу Спешинге эш кылып берген. Ынчан чылдың кайгамчык эки үези—чай турган. Долгандыр көөргө өт-сиген чектелген. Хойларын оларда-дып үндүргөш, оларын тогтуту оыт-тан дөш бир черден өскө чаа чүм оыттуу черде дүргө-не чедирин оралдажып турган мен.

— Ындыг эвес, Ваня. Бир черден өскө черже хойну сүреринге даша-ша. Көрдүң бе, бо черин шала-була оыт баштааш, дүргөн чоруй баары-лар. Деидир эбзөжө хөржөк. Элээн болганда демги черинге апар—деп, Спешинин уну дыңнадым.

Дуржулгалыг хойжуларын сүме-ни сугатар хой калдарында баш-тай калчаар мержежиг бергенин эш Сафонов шак мичаар эгелеп чуту-лаады. Оон ыңчан ажилдап турган чери Красноярск крайына Каратуу району турган. Иван Петрович кажан өг-бүлөңдү апарган соонда дузалак-чы калдарчы эвес, бир кодан хойну

хүлээп алгаш, тускай ажил-агыйн башкара берген.

1960 чылга чедир ыңчаар чоруп кел-ген. Соодук чымын ол 100 хой бүрү-зүндө 116 хураганын алган.

— Бистин даргавыс шөлөзөй бээр, оон оралакчымы ажил-агый-нын башкылар эгелеш. Хойларга эл-бекшилдег чегерилге негезн мөңө айт-мышынын ол ыңды-ла хөреке ал-байы баарга, оон үнер дугайында бидиринишкени кириген мен. Ын-чан Тывага, бо Балгазын суурга мезең чачыс чер чурттуг эжим тра-кторист ажилдап турган чүе. Мын-ди колхозка ажилдаар кижилер хө-ректир деп ол менче чагаа чорут-кан. Ынчанга бээр чоруп деп шийтпирал алгаш, Александр Фо-мин-биле кады маава чедип келген бис—деп, Иван Петрович чутулаа-дым.

Колхозтун даргавыс Георгий Се-менов Гудковка олар келген дөрдөп барганар. Чаа келгенер-биле дарга тизилжил чутулаагыр соонда:

— Кааа ажилдаарын күээр си-лер—деп айттырган.

— Он дөрт чылда хойжу болуп ажилдаан мен, ам база катал бир кодан хойну хүлээп алырын күсөй-дир мен.

— Он дөрт чыл!—Гудков арай кайгай берген шийчилиг апаргаш,—ам каш хардыг силер?—деп айттыр-ган.

— Чээрби тоска кирдим.

Ол-да дөрдөп ол чаа келгенерин колхозка хүлээп алыр деп

Республикалар аразынын

Дуу, Кызылдың «Совет Тыванын 5 чылы» стадионга РСФСР-ниң спорттук национал хейирлериниң маргалаазы эгезин.

Трер догжуңуңуң уделгези-биле Агикс, Усть-Ордыкск национал округтарым, Хакас автономнуг областым, Якут, Бурят, Тыва АССР-дериниң комитеттери шөлөчү үнүп келген. Маргалаазын кыргычкерлериниң СЭП Тыва-обкомунун секретары К. Шойгу, Бүгү-россиян спорттук национал хейирлериниң федерализмниң харымсалгалыг секретары Г. Абсалимов олар байыр чедирип, спортчуларга чедикшииниң күзүн соонда маргалаазын тутун көдүргөн болгаш пионерлер ахы-дуума республикаларын төдөлөкчелериниң тураскаалыг ыкмаларын тыйыска.

Бо маргалаазын составында национал округтарын, автономнуг областтарын болгаш республикаларын эң шилиндек спортчулар кыргыч турар. Маргалааз Бурят болгаш Тыва национал хурешке, ча-согун алаар, гирь спорттук болур. Оларын камчыларга-биле танымалдар.

Бурят АССР-ниң камчыларга-биле алаарыга мергежип коотун алгак, ха, улаваз чеден хар хараар персонер Доржиев бар. Ол ча алаарыга 1960 болгаш 1962 чылда Бурят АССР-ниң чемпиону чорган. Оон эки, улаваз персонер үнүп деп турар эш Мункуев ол республиканың чемпион атты мурунунда чылдарда үш катан алган кижиги. Бо маргалаазда эртен чылын Улан-Удэ болгаш маргалаазда Тыва хурешке чемпион атты алган Байгас Биймеев (эң чик дээр) болгаш Иван Сыркин (аар дээр) база бар.

Спорттук национал хейирлериниң бо маргалаазында Хакас автономнуг областын болгаш Якут АССР-ниң камчыларга бир-ле дугаар кыргыч турар. Якутияны камчыларга-биле национал спорттук 4 мастерлер болгаш бири разрядтың 7 спортчулары бар.

— Ча алаарыны маргалаазында кыргыч деп болаан улус бис, ыч-чала-даа Тываның спортчулары биске ча-согунуң берген, ол чорук маргалаазга кыргыч арганы берди, ыччангаш тыва эштерге четтиривис— деп, Якутияны камчыларын удуруткучу В. Кочев чуталаан. Ыч-чала Хакасский камчыларга-биле алаарыга үдүт үчкүшүнде өрөөн турар тыва кижилер хакас улусту төдөлөп келген чорук дыка-ла интернационалды болгаш кыргыч улут согурулган-биле улаан.

Ча алаарыны маргалаазында кол сүмүмү эш Чыленовтук бистин корреспондентиске чуталаан болза:

— Камчыларын күжү барык деп, ыччангаш команда бүрүзү бири чер дээр чедик демисала чорударында бүзүрүр мен. Ыч-чала-даа мээң болгаш-биле алаар, команда талазы-биле бири черин Усть-Ордыкск национал округтук, а ча алаарыга Агикс национал округтук камчылар алыр боор. Агикс национал округтук камчыларга делегей маргалаазын кыргыч чораян ча адымдары бар.

Маргалаазын бири хүнүндэ бурат хурешке болгаш гирь база ча-согун алаарыга чедик демисала эгезин.

А. АИР.

Чурукта: мөгелер хурешиниң бири хүнүндэ—бурат хуреш.

Фото Л. Виталийни.

АКШ-тың камгала министри Макнамара эң-не бедик хүндүлүккү эзу-биле уткуп алган. Хөгжүм хөгжү шору ойнал турда, даштукыдан келген хүндүлүг аалчыга хүндүлүг таңымалдык начальниги чедер берген, шериң эзу-биле илеткен. Оон соонда Макнамара чыккалган солдаттарын баары-биле эртекш, «судалар» деп команда бээрин чоп-лаарын. Мындай чорук бо чылдың май 18-те Таяландын намыскалы Бангкокка болган. Ыч-чала улут албан-дуузалыг генералдар болгаш чөөлүкчелер Макнамараны үдөп чораян болган.

Америк дүжүкчелер келген дораян Лаос-биле кызыгарышкан жомуларда турар тайланд болгаш америк шериң черлерин көөрү-биле чорупкан. Тайланд улуттукчулар-биле кыргыч бөдөлдөргө хамаарыштыр камчыгыл дээр, ол бөдөлдөргө Тайланды бээр шериң дууламчылар көдүрүр деп америкаларын бу-ардештилериниң байдалыга эртекш.

Ыч-чалага каш хонук эртен соонда АКШ-тың президентини Кеннеди далай-чала шериң Тайландыга дүжүр дугайында дууламды үндүргөн. Американың аяролук чепсек-биле чепсектен чедик далай флюидун корабилер Индий-Кыдат чартык ордулук эртериниң улаваз чорупкан. Америк солдаттарын дүжүрүр, оларын Лаос-биле кызыгарышкан районга өктөп турар берди деп дүжүрүрүнүн мездин чепсектер диндадан эгезин. Далай-чала шериң 300 миң дүжүр чеге монументтерин эгезин. Гес-перал-депутат Джеймс Риверсон Тайландыга америк чепсектер күштерин камчылар-биле Сайгондан Бангкокка ужудуң чед берген. Лаос-биле кызыгарышкан соонда турар Уланга улут самолёттар Бангкок хоорайлан ужудуң кээ, чик танкыларын болгаш шериңлерин дүжүрүр турар.

Лаостун Нам-Та хоорайнын чогулга үйөөчелериниң өчүк-чонгезиниң буурап дүжүрүн Американың Каттышкан Штаттары агрессия үйөөчелериниң чыдакыл кылган дээрин пардага диндадан турар. Ыч-чала-даа чүгө Лаоста эвес, харын база бүгү Муруну-Чоон Азияда хосталганын шимчешиниң баары-биле Тайландын шериң паландарын кылдыр хуудулар дээр чылдарында АКШ дилеп тыйарын шагдан бээр орадалыг келген деп чүвени улап болза чогуру. АКШ «моң докпактың» кыргычтын политиказын база катан ажилган эгези берген ол болур-дур. Болгарияның Обнова суурунга бо чылды май 18-те Н. С. Хрушев туңгунда чуталган моң-биле хол-баштыр саямдары таарымчалыг—Америк империалистер Тайландыг шериң кирген, боудун далай-чала шериң миңа дүжүргөн. Канчар эвес,

„МОҢ ДОКПАКТЫҢ“ СОГУУ-БИЛЕ

шериңгәй ыш иштине дайылдыжырын көргөйлөр аян. Муруну-Чоон Азияны улустары демисал боттарының аргалык көргөзүс бээр. АКШ жан-дарынын хүлээлелеринден ойталаан болза, делегей жан-дарынын ролдунга ойталаан болза хамыктык дээрин ол болур ыш.

Чер бөмбүрүнүн бо районунга байдалын чедиктен таварылга бооп, келертен болган. Ону толгар-бай билип алыр дээр айтырымны мурунунда тоотун сактып көрө чоруп. Тайландын стратегия талазы-биле ажилгыч туржун шагдан бээр сонуурган келген. Ол чуртту булуңуң салдарына чыгыш алыр согулга-биле Вашингтонга кылган баштайгы дууламчы экономика талазы-биле дууламчы дээр чүведө иреттерин. Ол куртка чаа хейир-америк колонизаторлары кайи хире ыт кол калчазыг үлгүлгелерин үлгүлгелер деп чүсө оон найымсала — Бангкок-биле чуртту таянжарга бешин билине бээр. Банг-коктун экиларын чорутуу хоорай деп алаа турар таварылга эвес. Тай-ландын чүс-чүс муң чурттакталары хемелерге олурган алган, хоорай иштине канчалар доктаамал хемел-чораш, чурттар ужура таварыш турар. Ыч-чаламжеско Хаан кудумчуунда хаас-кол чаа бакында кижилер доктаамал «турумчаан» болган оң эалери-даа бар. Ол бакында ол ботторлук шериңлер болгаш полицеидилер дун-хун чок таңымала-лаа турар. СЕАТО агрессия шериң болгаштиң штавы ол бакында турар.

Океан ылындан келген «дуула-чылдары» оон өске ижэр чери—«Бонк оф Америка» деп америк банк. Оң аптыра-харжазаче чуртту на-ционал байкаларын илбилгит айткы-чың шуут болгашын ышкан кы-рип турар апарган. Америк чилиби монополиялар Тайландын күчү-ак-коргучу болгаш өске-даа бай-каларын эжелеп алган, амы үнүң аргаларын дууламчы-биле чонун кор-гудун-сүрүткүн тургаш, ол байка-ларын доллар кылдыр хуудурун ап турар.

Бангкок — чурттуң политиктиг, экономика, саям болгаш культу-лут төвү. Океан ылындан келген хүндүлүг аалчыларга алдар болу-дурган хүлээл алышканын болгаш я-зы-бүрү конференциялары ааза чорудары хаа эес апарган. Ыч-ча-даа ол бүгүн АКШ-тың айткы-чы-нын буурап чорутуу турар. Эа соолук, күлүктүрүрүр дегелген дээр чүвениң дугайында каш сөстү сөп-лөз чогуру. Ону найымсалады бир кас-чараш парымга эрттерген. Ажык шөлдерде болгаш серилер

Лаос талазы-биле чөвүлел хуралда

ЖЕНЕВА. (СЭТА-нын тускай корреспондентиз). Лаос айткычын таарыштыр шиптирээр талазы-биле Женева чөвүлел хуралы ийа дарга-ларын июль 2-де пленарыг хурал-ды киргени болгаш чөвүлел хурал-ды бүгү киржичилериниң чүдүлү-гүнүн дун айткычында бүгүн дүштүр боудун ажилын үргүтү-лөп турар.

Лаостун национал элтин каттыш-кан чааан төлөөлөр чангыс аай төлөөлөр чөвүлел хуралда киржип турар чорук болза, доовар те-ча-ла кирер арганы чөвүлел хуралга берген. Эзон аш айларын дүгү-зунда чөвүлел хуралга чорудуп кел-ген ажилды доовар болгаш оң ажилдан кылган документтеринге ат салыр төлөдө, ама чедир дүгү-руштүм аш айткычтарын шуут таарыштыр шиптирээрлер легетти-нип турар. Чотум-на харын бо айт-кычтарын ийа даргаларын—Г. М. Пункини болгаш М. Макдональд-тың ужуражышканында чутала-жып көргөн.

Июль 4-те ийа даргалар—чөвүлел хуралын киржичилерин нейтралдыг күрүлелерин төдөлөргө бай-шымдары-биле ужурашкан. ССРЭ-нин төлөөлөрүнүн баштыгынын турар черинге болган бөдөлдө Лаостун болгаш Индияның төлөөлөрүнүн баштыгы, Бирманы болгаш Камбоджаның төлөөлөрүнүн төлө-декчилери кирешкен.

адаанда тургузуп каан тракторларын, самосвалдарын, электри дегерлени, автомашиналарын, станоктарын бол-гаш амы үнүң өске-даа техниказын көрүктүрүп сонуурган-биле көргөн. Ынды болза-даа бүгү машиналар-биле болгаш механизаторлар дашткы фир-маларын «АКШ-ка кылган», «Япо-нияга кылган», «ГФР-ге кылган» деп бижир маркарлары элдегит түс-болган. Чурттуң национал фирмаларына хамаарыштыр калжык дээр делегейде чүгө чар чангыс па-вильонну көрүп болур. Ол павильон-ну «Тайландын дөмүр кылыр ком-пания» деп алаан. Тайландыга бу-дуртун үндүргөн кокаларын болгаш саязын кара демилерин күчүлү-бүлөөлөрүнүн болгаш пос аргыч-«Сингер» деп машиналарын аразы-нда дегел салган. Оларын көрө-гө чөвүлел чүгө чылдык техниказы кижиги салгынына кирип келер. Бистин планетавыстың өске-даа, калжык-даа чуртунуң улзуу ышкан, база-ла күш-ажылга ымажыналг болгаш салы-чылгыч тайланд улус бо дугайында бурунд эес. Тайландын эконо-микта талазы-биле хомжулан чо-монизм талазы-биле хомжулан чо-рунуң чылааганына болза, ыла-гы сөзүгү чылдарда хамыктын мурунунда АКШ-тың агрессия болу-ктериниң авантюристы шериң хер-хези чуртту улун бажыг кылдыр до-наштырганында болур.

Агрессия СЕАТО болгаштиге боудун хамаарыш турар дугайында керээс Тайланд ат салып чедикше-йи турда-ла «Тайландыга экономика-ты дууламчы бюрократ, Вашингтонга дууламчы бюрократ эгезин, ол «бюрократ» АКШ-тың күрүс департа-ментизин үдүртүп баштар болган. Ук «бюрократ» ажил-чорудулганын кы-ри-биле чурттуң танышын көрө-гө беш америкалар боттарынын ху-да эрге-ажыктарын барымдалаан, ол чурттуң экономикаг амырлары боттарынын эрге-ажыктарына таарыштыр тургузган, Тайландын экономиказын АКШ-тың экономика-зынга бүгүн чыгышты алырын ора-дужым турар деп чүсө тодаргай апар.

Ынды болза-даа америк монопо-лиялар ол «бюрократ» хоомалыгын көргөнөр. СЕАТО-нуң экономикаг чөвүлелериниң комитети дээр чүсө кордалан улус-биле салып туралар. Ол комитет Тайландын болгаш ук болгаштиге өске-даа киржичилерин экономиказын хомжулган контроллар орган кылдыр улам хуудуп бар чыдар. Эа комитет, «баштайгы сүмелселер» кы-чорударына хемелешкен, чутула экономикаг айткычтарын шипти-рилдирген ажил болгаш ыт чогу-биле холгарлар турар.

Бүгү-делегей конгрессинге уткуштур Магалыг болуушкун

ПРАГА. (СЭТА). ЧТК агентствал-дын ылындап турары-биле алырга, чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжү-рери болгаш тайбың дээр Бүгү-делегей конгрессин белекээриниң по-мидеиниң даргазы профессор Д. Бер-нал Москвага Бүгү-делегей конгрес-синге чуталгыч айткычтар дугайында чехословак чакыткыч тур-жун ылындап ЧССР-ниң чааан-ның даргазы В. Широкийден дилээн.

Чепсегенишкенин бүгү-ниити болгаш бүгүн дүжүрениң айткы-чынын чедикшииниң шиптирээр чорук боудун дашткы политика-зынын эң чутула кээр болгаш кол сорулганы деп, ЧССР-ниң чааан са-нал, чепсегенишкенин бүгү-ниити болгаш бүгүн дүжүр дугайында керээни чарар дугайында ССРЭ-нин чаааннын саназын бүрүтү-биле дет-

кип турар деп, ЧССР-ниң чаааннын даргазы В. Широкий боудун харым-зыга оңаалап демделгэн.

Делегей байланын калжыкыдары-че утланган бүгү-ле саналарын ЧССР-ниң чаааа дегип турар бол-гаш чотумчалыг түнөөлөр чедип алынган деп делегейиниң хей-ниити-ни мегелен, херек кырында чепсег-енишкенин элдер бөдүрер чорук-ту үргүтүлүп турар шак ыныг саналарын өйтүр шаап турар деп, В. Широкий мегелгэн.

Чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжүрери болгаш тайбың дээр Бүгү-делегей конгрессин бүгү депшигелгит кижиги төрелетенин ол демисалыг байгамчытыг болушкун болур дээрине В. Широкий бөдүрелги илертеген.

ОЛАР ТИИЛЭЭР

СОФИЯ. СЭТА-нын корреспондентиз К. Орловтун дамычыг турары болза:

Чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжүрери болгаш тайбың дээр Москвага болур Бүгү-делегей конгрес-синге белекел болгар хей-ниитиниң кичээлгенин төвүлде турт турар. Бистер, болгар эртемденер. Бүгү болгар улус-биле калы Москвага бо-дур Бүгү-делегей конгрессинге кижиги байыры чедирип, чепсегенишкенин бүгү-ниити болгаш бүгүн дүжү-рери дээр, Бүгү делегейге тайбың дээр, бүгү кижиги төрелетениң аас-кежи-ни болгаш чырыкчалыг келер үеи дээр ларак кылды демисежип турар ми-ллион-миллион кижилерин үнүңө боттарыныг үнүвүстү каттышты-пур түс деп, София хоорайнын тайбың камгалагынын комитетин

даргазы, профессор Кирил Братанов бистин-биле беседаныга мегелгэн.

Бистин чер-делегейиниң ми-ллион-миллион кижилери чепсеге-нишкенин бүгү-ниити дүжүрери болгаш тайбың дээр Бүгү-делегей конгрессин болур чери Москвага улут идега-биле көрүп туралар деп, билинжир болгар чогулгалы Камел Калчев чуталаан. Делегейин бүгү чурттарынын болгаш дитериниң чөлөөлери, чонун бүгү-ле бө-дүлүктерин төлөөлөкчилери дайыны «бөдүрбөс» дон шиптирлгит бол-гаш чангыс чок сөзүн база катан сөзгөдөр. Москвага чыгыр тайбың дээр демиселчилерге мен чүрөөнүн хамыктын байыр чедирип тур мен. Оларын херээ шимниг. Оларын күжү чүгө-даа аштырбас. Олар тии-дээр!

Индонезиянын шиптири

ДЖАКАРТА. (СЭТА). Мурунда америк элчин турган Банкерин ийи үндүргөн принциптериниң үндө-лөни барымын-ири айткычы чуталажып көрүңе. Голландиянын белегиз толдоткалар дээр, боудун төлөөлөкчилер Каттышкан Штаттар-ге чорудар деп, Индонезия шипти-рилгэн. Ол шиптирлгит дугайын президент Сукарно корреспондентиз-лер-биле ужуражышкын үеинде диндаган. Ол дугайын КНО-нун

чингине секретарынын хүлөөлгезин күтүлгөп турар У Тага бижип чо-руткан деп, ол чуталаан.

Индонезия-голланд чуталажыш-канына У Тагын төлөөлөкчилер бо-дун Банкерин саналазын үстүлде айткычтарын принциптер Барын Ирианни өргөлөп башкалары оң дөдөкээрине дараалында референ-думну чорудар негедө-биле Индо-незияга дамычыг бээр баш улур көрүп турар.

Партизаннар хөдөлип турар

ХАНОЙ. (СЭТА). Муруу Вьетна-дан ылындылар дугаар алырга, алаа чепсектиг патриоттарын нго-диньдечилер-биле чаа сегиржип алышканы болган.

Июль 3-те Сайгонун согу-чон талазында 60 миң чеге пар-

тизаннар шаажылакталар чораян автомашиналар колонназынче ха-ла-лаан. Ол тулаушкунга дайынын ийи офицерлерин өлүргөн. Патриот-тар ийиги халлашканы Сайгондан чед-де миң чеге кылганар.

Оларның харыылары

МОСКВА. (СЭТА). Чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжүрери бол-гаш тайбың дээр Москвага болур Бүгү-делегей конгрессиниң дуга-йында болгалары чуталаарын бистин чуртувта турар чам-дык дашткы аалчылардан СЭТА-нын корреспондентилери дилээн. Оларын харыылары бо-дур.

Вилли Хансен Енсен — Дания биле Совет Эвилелинин аразы-га калы ажалжылганын нийтелиниң Орхус хоорайда салгыры-нын баштаар черинд келжүгүн:

— Чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжүрери болгаш тайбың дээр Бүгү-делегей конгрессин чымылган чорук — тайбың дээр демиселде шылтанарга болушкун. Дани улус зайыкны күзөвөй-турар. Шылгың чепсектерлгит болуп турар бүгү-ле хей-ниити бол-гаш палатикат күштерин каттыштыргаш, дайыны чылдары те-рек. Тайбың дээр демиселде калды-даа күженишкенин халас барбас.

Вальдемар Нильд — Сенегалын иштиги херектер министр, төрөлөшкөк хоорайларын африка федерализмниң президентиз:

— Чепсегенишкенин бүгү-ниити дүжүрери болгаш тайбың дээр Москвага болур Бүгү-делегей конгрессин чепсегенишкенин дүжүренин айткычтарын турштут түнөөлөргө боор ужурут. Делегейиниң хей-ниитиниң эң-не аны-бүрү бөдүлгери алаа тө-лөөлөкчилер болуп турары өөрчүгү-дүр. Дайыныг кыжанын бо-дунга шуут меделер өйкүп турар кижилерин—улустарын бот-тарынын бодалын чуталаарынын болунар аргазын ол боор.

Куба уругларга белек

ГАВАНА. СЭТА-нын корреспондентиз М. Буинскийниң дамычыг турары болза:

Недээ ажил-агыйнын анык совет тускай эртемнигери куба уруглар-га белекти берген. Кубаның найымсалаан 20 километр ырак турар куба анык чондарын чаа суурун туткан каас-чараш чеге совет тус-кай эртемнигери Терезин чуртунче эеп чанарынын мурундаа дегем чаа шоланы база тутканар.

Чоонга чаа шоланын туудуна совет-куба аныктыарын митингиз болган. Ол митингиз анык совет тускай эртемнигери боттарынын куба өнүктүргө белекти дамычыг берген. Кубаның анык коммунистериниң Эвилелиниң Топ Комитетиниң мурундаа ТН-ның секретары Андрей Родригес чүсө чуталаан. Недээ ажил-агыйга дуулаар талазы-биле чыл дур-гузунда оларын кылган ажилы дээр, чаа шоланы туудуп бергени дээр, совет аныктыарын төлөөлөкчилеринге ийи өөрүп четтиришкенин ил-герлейишкан, Андрей Родригестин демделгени болза, бүгү совет болгаш куба аныктыарын аразында хүн келген тууду-на ыжыгып турар на-йымаларын найгамчы илгерилгешкенин болур.

Нубаның анык коммунистериниң Эвилелиниң саналын дугаар чаа шолуга Леван Никанов адым тыйыска. Недээ ажил-агыйнын балук тускай эртемнигери келжүгүн Никова Намагуз монуга болган авто-мобиль авариязынга таварышкан өлгөн.

Моолдун байлаа

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Моолдун малчынары малдын баш санын көвү-дөдөр дээр чедикшииниң ажилдап туралар. Топ статистика эргелгени диндактаны-биле алырга, бо чылын 6.615 муң чаш малды мен-ди камгалап алган, ол бүгү чаш малдын 91,2 музуу.

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). МАР-ның куур черилери сөөлүгү үш чылдар-нын дугузунда 373,1 муң га чаа черлерин шиптээдип алган.

Амыг уеде госхозтарын болгаш СХУ-нуң тарылга шөлү 708 муң гек-тар ажил турар, оң иштинден 440 муң гектар черде тараа культура-ларын тараан деп, Монцаг агентиле диндактан.

Индияга нефть чыгар черлерин Совет Эвилелиниң дуузазы-биле ажит-кан. Гуджарат штатта Анкешварын нефтиг черинде нефтини үндүрүп апыры эгезин. Ам ында хун буруда 600 тонна нефтини ал турар. Тууду-н улам ыяк үргүчүлөп, нефтиг чаа черлерин өрүктүп турар.

Бо чылдын төнүчүлде Анкешварын нефтичлери Совет Эвилели-ден барган дерилген ажилгылашкан, Индияны хөгжүп турар үлгүлү-гө хүнде 1500 тонна нефтини бээр болур. Совет тускай эртемнигери дер-илгени шиптээдип алыр талазы-биле дууламчыны индий өнүктүргө көргүр.

ЧУРУНГА: индий нефтиниң баштайгы ажилдакчылары (салагай тала-зын оң талазын) нефтичлер Резни А. Н. (ССРЭ), Бинара Н. С. (Индия), Штефан Раду (Румыния).

СЭТА-нын фотохрониказы.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бөгүн республикага булуттагы тавында, согу-барын чүк утла-лап каап турар, чамдык черлерге кыска чашкынарларга база дини-рошенингерлгит хүн болур. Кызыл-га чашкын шөлүг эес. Хат «Й.

Редатор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН

«НАВЫРАЙ»: «Ыразын херээм» 10.10 шакта, «Турлаган келген өнүктүр» 12 шакта, «Номандария» 2.10, 4.00, 5.50, 7.40, 9.30 шакта, Узаткан сөөс («Өдүң чок чалым ызын»), «Келер үеиң хайгыла-чылары» келжээкин 9.30 шакта.

«КАА-ХЕМ»: Мультипликациялар эртенгиниң 10 шакта, «Шугумал-чан рейс» 11.15, 1.15 шакта, «13-түн дүңдө» 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шакта, Узаткан сөөс, («Амдыралче орук») келжээкин 9.15 шакта.

«ВОСТОК»: «Ронка болгаш оң аны-дуумалары» (1-ги кезээ) 3, 5, 7, 9 шакта, «Он ийгиг дүң» 1.15 шакта, Узаткан сөөс («Оларын көргө-биле») келжээкин 9.15 шакта.

ЧАЛЫ КИНОТЕАТТА: «Напататтынмас час» 5, 7, 9 шакта, «ЕНИСЕЙ»: «Баштайгы өөрүшү» (1-ги кезээ) 2.30 шакта, «Орук» 4.30, 6.30, 8.30 шакта.

В. БОРИСОВ.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетяны-Бразенко кулукчуу бажы № 3. ТЕЛЕФОНЫ: редакторун 24-63, редакторун орадакызын 35-24, харымсалгалыг секретарынын болгаш харымсалгалыг лектуриниң 23-35, калы ажил-агый кылдынын 25-38, партияг амылчы болгаш культура амылдар кылдынын 37-13, иштиса информация кылдынын 20-60, чалга болгаш совет туртат калдынын 21-27, үлгүлү болгаш транспорт кылдынын 22-64, бухгалтерияны 31-75, корреспондентин 21-47. Солуп келбей барга 32-75 телефонт дотгар.